

Sygn. akt II Ca 290/18

POSTANOWIENIE

Dnia 19 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący	SSO Paweł Hochman (spr.)
Sędziowie	SSO Jarosław Gołębiowski SSA w SO Grzegorz Ślęzak

po rozpoznaniu w dniu 19 kwietnia 2018 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku B. N. (1)

z udziałem (...) Spółka z o.o. z siedzibą w S., B. Ł., (...) w W., (...) S.A. z siedzibą w P. Oddział w P. z/s w W., U. W.

o wykreślenie wzmianki o wszczęciu egzekucji i dwóch wzmianek o przyłączeniu się do egzekucji w dziale III księgi wieczystej (...)

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od postanowienia Sądu Rejonowego w Radomsku

z dnia 6 listopada 2017 r., sygn. akt DZKW/PT1R/00004108/17

postanawia: .

1. oddalić apelację,
2. zasądzić od wnioskodawczyni B. N. (2) na rzecz uczestnika postępowania (...) Spółki z o.o. w S. kwotę 120,00 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania za instancję odwoławczą.

Sygn. akt II Ca 290/18

UZASADNIENIE

W dniu 11 września 2017 roku referendarz sądowy oddalił wniosek B. N. (1) o wpis wykreślenia wzmianki o wszczęciu egzekucji i dwóch wzmianek o przyłączeniu się do egzekucji w dziale III księgi wieczystej (...).

W uzasadnieniu wskazano, że wnioskodawca nie załączył żadnych dokumentów, w oparciu o które zachodziłaby podstawa wykreślenia wpisów.

Orzeczenie to zaskarżyła wnioskodawczyni, która podniosła, że w postępowaniach egzekucyjnych Km 2672/11, Km 387/12, Km 1157/14 egzekucja uległa umorzeniu z mocy samego prawa, co uzasadnia wykreślenie żądanych wzmianek.

Postanowieniem z dnia 6 listopada 2017 roku Sąd Rejonowy w Radomsku po rozpoznaniu przedmiotowej sprawy z wniosku B. N. (1) na skutek skargi wnioskodawczyni od orzeczenia referendarza sądowego z dnia 11 września 2017 roku postanowił:

1. wykreślić z działu III księgi wieczystej (...) wpis wzmianki o toczącej się w sprawie JR KM 2672/11 egzekucji z nieruchomości należącej do dłużniczki B. Ł. i osób trzecich na wniosek wierzyciela (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P. Oddział w P. z siedzibą w W. w oparciu o tytuł wykonawczy z postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Radomsku w postępowaniu nakazowym z dnia 5 maja 2011 roku sygn. akt I Nc 401/11;
2. oddalić skargę w pozostałym zakresie i utrzymać w mocy pozostałe wpisy w dziale III w księdze wieczystej (...).

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły następujące rozważania Sądu Rejonowego:

Zgodnie z art. 398²² § 1 k.p.c. na orzeczenia referendarza sądowego co do istoty sprawy oraz na orzeczenia kończące postępowanie, jak również na orzeczenia, o których mowa w art. 394 § 1 pkt 1, 2, 4² i 5-9, przysługuje skarga, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Skargę rozpoznaje sąd, w którym wydano zaskarżone orzeczenie. Skargę wnosi się do sądu w terminie tygodniowym od dnia doręczenia stronie postanowienia referendarza sądowego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

W niniejszej sprawie wpisy wzmianki o wszczęciu egzekucji i dwóch wzmianek o przyłączeniu się do egzekucji w dziale III księgi wieczystej (...) zostały dokonane w związku z prowadzeniem postępowań egzekucyjnych wobec dłużniczki B. Ł. na wniosek wierzyciela (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P. Oddział w P. z siedzibą w W. - sygn. akt Km 2672/11, na wniosek (...) w W. - sygn. akt Km 1157/14 oraz na wniosek (...) z siedzibą w G. (obecnie (...) sp. z o.o z siedzibą w S.) - sygn. akt Km 387/12.

Pełnomocnik wnioskodawczym w swojej skardze podniósł, że we wszystkich tych sprawach egzekucja uległa umorzeniu z mocy samego prawa z uwagi na bezczynność wierzycieli, powołując się na brzmienie uchylonego art. 823 k.p.c., zgodnie z którym egzekucję umarza się z mocy samego prawa jeżeli wierzyciel w ciągu roku nie dokonał czynności potrzebnej do prowadzenia egzekucji.

Twierdzenia te okazały się jednak niezasadne w ocenie Sądu Rejonowego bezzasadne.

Jak wynika z lektury wskazanych akt egzekucyjnych jedynie w sprawie sygn. akt Km 2672/11 doszło do umorzenia egzekucji, ale na wniosek samego wierzyciela postanowieniem z dnia 28 września 2015 roku. W tych okolicznościach wniosek zasługuje na uwzględnienie jedynie w zakresie wzmianki o toczącej się w sprawie KM 2672/11 egzekucji z nieruchomości należącej do dłużniczki B. Ł. i osób trzecich na wniosek wierzyciela (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P. Oddział w P. z siedzibą w W. w oparciu o tytuł wykonawczy z postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Radomsku w postępowaniu nakazowym z dnia 5 maja 2011 roku sygn. akt I Nc 401/11. Natomiast sprawy Km 1157/17 i Km 387/12 są w toku i nie można mówić, aby doszło do ich umorzenia z mocy samego prawa. W sprawach tych komornik sądowy regularnie i sukcesywnie prowadzi egzekucję ze świadczenia emerytalnego dłużniczki w ZUS w T. W obu sprawach co miesiąc księgowane są wpłaty ze świadczenia emerytalnego dłużniczki. W sprawie Km 387/12 w dniu 3 marca 2017 roku doszło nadto do zajęcia wierzytelności dłużniczki w Urzędzie Skarbowym w R. z tytułu nadpłaty podatku dochodowego za 2016 rok.

Z tych względów brak jest podstaw do wykreślenia pozostałych żądanych wzmianek i postanowiono jak w sentencji postanowienia.

Apelację od powyższego postanowienia wniósł pełnomocnik wnioskodawczyni, który zaskarżył je w części - co do punktu 2 postanowienia, zarzucając mu:

1. naruszenie art. 626⁹ k.p.c. w zw. z art. 130 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. w zw. z art. 626² § 3 k.p.c., poprzez utrzymanie w mocy postanowienia o oddaleniu wniosku o wpis w sytuacji gdy nie zaistniała przesłanka braku podstaw

albo istnienia przeszkód do dokonania wpisu, a ewentualny brak dokumentu (jeśli Sąd uznał, że dokumentacja zawarta w aktach postępowania egzekucyjnego była niewystarczająca) mógł być usunięty za pomocą wezwania do uzupełnienia braków formalnych;

2. naruszenie art. 823 k.p.c. w brzmieniu sprzed nowelizacji z dnia 08.09.2016 r., poprzez oddalenie wniosku o dokonanie wpisu - wykreślenia wzmianek o toczących się postępowaniach egzekucyjnych z nieruchomości, mimo że egzekucje z nieruchomości umorzyły się z mocy prawa.

W konsekwencji pełnomocnik wnioskodawczyni wniósł o:

- zmianę w całości zaskarżonego wyroku i uwzględnienie apelacji wraz z zasądzeniem kosztów postępowania, a także kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,

- ewentualnie, zawieszenie postępowania do czasu wydania przez komornika sądowego J. R. zaświadczenia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego z nieruchomości w sprawach Km 1157/14 oraz Km 387/12.

W uzasadnienie apelacji pełnomocnik wnioskodawczyni wskazał między innymi, że egzekucja z przedmiotowej nieruchomości uległa umorzeniu z mocy prawa, na co wskazują akta postępowania egzekucyjnego. Postępowanie egzekucyjne z nieruchomości zostały wszczęte kilka lat temu. Ostatnia czynność podjęta w tych sprawach miała miejsce w 2015 r. Zgodnie z art. 823 k.p.c. w brzmieniu sprzed nowelizacji z dnia 08.09.2016 r., postępowanie egzekucyjne umarza się z mocy samego prawa, jeżeli wierzyciel w ciągu roku nie dokonał czynności potrzebnej do dalszego prowadzenia postępowania lub nie zażądał podjęcia zawieszono postępowania. Termin powyższy biegnie od dnia dokonania ostatniej czynności egzekucyjnej, a w razie zawieszenia postępowania - od ustania przyczyny zawieszenia. Przepis ten odnosił się nie tylko do całego postępowania egzekucyjnego, ale również do egzekucji ze składnika majątku, jakim jest nieruchomość. To, że poza egzekucją z nieruchomości były podejmowane w postępowaniach egzekucyjnych inne czynności, nie oznacza, że egzekucja z nieruchomości, w której wierzyciele byli bezczynni przez ponad rok, jest nadal w toku (por. uchwała Sądu Najwyższego z 18 lipca 2012 r., sygn. akt III CZP 38/12).

W opinii skarżącego, w sytuacji, kiedy egzekucja umarza się z mocy prawa, nie jest w zasadzie konieczne zaświadczenie o takim stanie rzeczy, jest ono bowiem jedynie deklaratoryjne i stwierdza tylko zaistniały stan rzeczy. Co za tym idzie, nie było podstaw do odmowy dokonania wpisu wykreślenia. Jeżeli jednak Sąd w niniejszej sprawie uznał, że mimo umorzenia egzekucji z mocy samego prawa (na co wskazują dokumenty a akt postępowania egzekucyjnego) konieczny był dodatkowy dokument, który potwierdzałby to umorzenie, to i tak nie powinien z tego powodu oddalać wniosku o dokonanie wpisu, a wezwać Wnioskodawcę do uzupełnienia braku formalnego przez złożenie takiego dokumentu. Brak podstaw do wpisu zachodzi w razie merytorycznej bezzasadności wniosku, a więc gdy nie ma materialnoprawnych przesłanek zmiany stanu prawnego nieruchomości ujawnionego w księdze wieczystej. Za przeszkody wpisu uznać natomiast należy braki w zakresie przesłanek wpisu o charakterze zarówno usuwalnym, jak i nieusuwalnym, które nie zostały określone jako podstawy wpisu. Do przeszkód do dokonania wpisu nie należą braki formalne wniosku, będące przeszkodą do rozpoznania wniosku. Przeszkody do dokonania wpisu mogą natomiast powstać wówczas, gdy dochodzi do badania przez sąd, czy ze względu na przepisy prawa materialnego wniosek może być uwzględniony. Brak formalny wniosku o wpis, może być uzupełniony na podstawie art. 130 § 1 w związku z art. 13 § 2 KPC, a po bezskutecznym upływie terminu do jego uzupełnienia wniosek podlega zwrotowi.

Prowadzi to do konkluzji, że niedołączenie do wniosku o założenie księgi wieczystej dla nieruchomości odłączonej i dokonanie wpisu własności dokumentów będących podstawą wpisu stanowi brak formalny wniosku (por. Postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 10 października 2007 r., I CSK 230/07).

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik uczestnika postępowania (...) sp. z o.o. w S. wniósł o jej oddalenie i zasądzenie na rzecz uczestnika kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Apelacja jest nieuzasadniona.

W toku postępowania przed Sądem Okręgowym pełnomocnik wnioskodawczyni złożył w dniu 27 grudnia 2017 r. (data wpływu do sądu) pismo procesowe, do którego załączył odpisy postanowień Komornika Sądowego wydanych w sprawach egzekucyjnych sygn. akt Km 387/12, sygn. akt Km 2672/11, sygn. akt Km 1157/14.

Na podstawie powyższych postanowień Sąd Okręgowy dodatkowo ustala że:

Postanowieniem z dnia 29 listopada 2017 r. wydanym w sprawie sygn. akt Km 387/12 toczącej się z wniosku (...) sp. z o.o. w S., Komornik sądowy odmówił uwzględnienia wniosku dłużniczki B. Ł. i wydania zaświadczenia o umorzeniu egzekucji w trybie art. 827 § 2 k.p.c. skierowanej do egzekucji z nieruchomości opisanej w księdze wieczystej (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Radomsku. (k. 123)

Postanowieniem z dnia 29 listopada 2017 r. wydanym w sprawie sygn. akt Km 2672/11 toczącej się z wniosku (...) (Spółka Akcyjna) w P. Oddział w P. z siedzibą w W. , Komornik sądowy potwierdził umorzenie postępowania w trybie art. 825 pkt 1 k.p.c. (k. 125)

Postanowieniem z dnia 29 listopada 2017 r. wydanym w sprawie sygn. akt Km 1157/14 toczącej się z wniosku (...) w W., Komornik sądowy odmówił uwzględnienia wniosku dłużniczki B. Ł. i wydania zaświadczenia o umorzeniu egzekucji w trybie art. 827 § 2 k.p.c. skierowanej do egzekucji z nieruchomości opisanej w księdze wieczystej (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Radomsku. (k. 126)

Dokonując powyższych dodatkowych ustaleń Sąd Okręgowy czyni zadość wnioskowi pełnomocnika wnioskodawczyni podkreślając jednocześnie, że ustalenia te nie mogą prowadzić do zmiany zaskarżonego orzeczenia.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 24 września 2015 r. wydanym w sprawie sygn. akt V CSK 690/14 w postępowaniu wieczystoksięgowym, w odniesieniu zarówno do sądu pierwszej, jak i drugiej instancji, treść art. 626⁸ § 2 k.p.c. wyklucza prowadzenie postępowania dowodowego oraz wyłączone jest stosowanie art. 316 k.p.c., więc dokonanie wpisu na podstawie dokumentów nie dołączonych do wniosku stanowi przekroczenie granic kognicji sądu. Sąd drugiej instancji nie może zatem uwzględnić dokumentów złożonych dopiero w postępowaniu apelacyjnym, jeżeli - co należy podkreślić - miałyby one stanowić podstawę uwzględnienia wniosku.

Podzielając w pełni powyższe stanowisko Sąd Okręgowy dodatkowo stwierdza, że wyklucza ono uwzględnienie sformułowanego w skardze apelacyjnej zarzutu jakoby wydając zaskarżone postanowienie Sąd pierwszej instancji dopuścił się naruszenia art. 626⁹ k.p.c. w zw. z art. 130 § 1 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. w zw. z art. 626² § 3 k.p.c., poprzez utrzymanie w mocy postanowienia o oddaleniu wniosku o wpis w sytuacji gdy nie zaistniała przesłanka braku podstaw albo istnienia przeszkód do dokonania wpisu. Tym samym za całkowicie pozbawione podstawy prawnej należy uznać twierdzenie skarżącego, że skoro „Sąd uznał, że dokumentacja zawarta w aktach postępowania egzekucyjnego była niewystarczająca mógł być usunięty za pomocą wezwania do uzupełnienia braków formalnych”.

Odwołując się ponownie do treści powołanego wyżej przepisu art. 626⁸ k.p.c. wskazać należy, że utrwaloną w orzecznictwie sądów powszechnych i Sądu Najwyższego w postępowaniu wieczystoksięgowym zasadą jest dokonywanie wpisu jedynie na wniosek i w jego granicach. Zakres kognicji sądu rozpoznającego wniosek o wpis, zgodnie z art. 626⁸ § 2 k.p.c., obejmuje badanie jedynie wniosku, dołączonych do niego dokumentów oraz treści księgi wieczystej. Oznacza to, że wyłączone jest zarówno badanie przez sąd innych dokumentów niż dołączone do wniosku, jak i okoliczności, które nie wynikają z wniosku, dołączonych do niego dokumentów i treści księgi wieczystej, jeżeli miałyby stanowić podstawę wpisu. Niedopuszczalne jest również prowadzenie postępowania dowodowego, zmierzającego do ustalenia istnienia podstawy wpisu, która nie wynika z przedstawionych dokumentów. Sąd jest związany stanem rzeczy istniejącym w dacie złożenia wniosku oraz kolejnością jego wpływu. (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2015 r. sygn. akt II CSK 273/14 , postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2016 r. sygn. akt I CSK 207/15).

W omawianej sprawie wnioskodawczyni nie przedstawiła dokumentu pozwalającego stwierdzić stanowiący podstawę dokonania wpisu fakt ukończenia postępowania egzekucyjnego. Oczekiwanie, że fakt powyższy Sąd wieczystoksięgowy ustali na podstawie akt egzekucyjnych było więc nieuprawnione.

W uzupełnieniu powyższej argumentacji wskazać należy, że Sąd wieczystoksięgowy nie był również uprawniony do oceny czy odmowa wydania przez komornika zaświadczenia o umorzeniu egzekucji w sprawach sygn. Km 387/12 oraz sygn. Km 1157/14 z mocy prawa była uzasadniona. W tym zakresie może dziwić jednocześnie, że wydane przez komornika postanowienia odmawiające wydania wskazanego zaświadczenia nie zostały zaskarżone skargą na czynność komornika w trybie przepisu art. 767 k.p.c.. w sytuacji gdy dopiero ich uzyskanie i przedstawienie w załączeniu do wniosku o wykreślenie wzmianki w księdze wieczystej mogłoby prowadzić do jego uwzględnienia.

Powyższa uwaga upoważnia jednocześnie do konkluzji, że w omawianej sprawie nie doszło również do naruszenia przepisu art. 823 k.p.c. w brzmieniu sprzed nowelizacji z dnia 08.09.2016 r., poprzez oddalenie wniosku o dokonanie wpisu - wykreślenia wzmianek o toczących się postępowaniach egzekucyjnych z nieruchomości, mimo że egzekucje z nieruchomości umorzyły się z mocy prawa. Zaznaczyć należy, że powyższe stanowisko w żadnym razie nie może stanowić podstawy do przyjęcia iż Sąd Okręgowy akceptuje pogląd komornika, iż w powołanych wyżej sprawach egzekucyjnych nie doszło do umorzenia egzekucji z nieruchomości z mocy prawa. Wiążące rozstrzygnięcie powyższego zagadnienia wykracza jednak poza kognicję Sądu w przedmiotowym postępowaniu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie przepisu art. 385 k.p.c. orzekł o oddaleniu apelacji.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd okręgowy orzekł na podstawie przepisu art. 98 k.p.c.

Zasądzona kwota 120 zł. stanowi zwrot wydatków związanych z wynagrodzeniem pełnomocnika uczestnika postępowania (...) sp. z o.o. w S., ustalonego na podstawie przepisu § 5 pkt 5 w zw. z § 10 ust 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 z zm.).

J. Gołębiowski P. Hochman G. Ślęzak